

4.4 Undervisning (VO nr. 30)

4.4.1 Innledning

Undervisning omfatter grunnskole, pedagogisk-psykologisk tjeneste, voksenopplæring, skolefritids-tilbud, leirskole, skolelokaler og skoleskys.

Virksomhetsområdet består av til sammen 20 resultatenheter:

Barneskoler:	13 resultatenheter med til sammen 16 skoler
Kombinerte:	1 resultatenheter med både barne- og ungdomsskole (Brøttum)
Ungdomsskoler:	4 resultatenheter med 4 skoler
Andre:	2 resultatenheter (PPT, Voksenpedagogisk senter med logopedisenteret)

Hovedmål:

Skolene i Ringsaker skal være likeverdige og framtidsrettede lærings- og oppvekstarenaer.

I kommuneplanens samfunnsdel er det formulert følgende mål og strategier for grunnskolen:

- Ringsaker kommune skal gi alle elever likeverdig og framtidsrettet grunnskoleopplæring av høy kvalitet.
- Skolene skal prioritere opplæring i de grunnleggende ferdigheter; som å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne og å kunne bruke digitale verktøy.
- Resultatene skal være på høyde med eller bedre enn landsgjennomsnittet.
- Elevene skal gis tilpasset opplæring. Elever med spesielle behov skal om nødvendig gis kvalifisert spesialundervisning.
- Alle skolene skal ha tilfredsstillende lokaler, innemiljø og uteområder i henhold til gjeldende lovverk.
- Skolefritidsordningen skal holde god kvalitet og være et reelt tilbud til alle som ønsker det.

Dette skal gjennomføres ved å:

- Målrette rekrutteringspolitikken og satse på systematisk kompetanseheving.
- Sikre godt kvalifisert personell som har evne til omstilling og videreutvikling.
- Kvalitetsvurdere skolene i forhold til elevenes kunnskapsnivå.
- Evaluere den kvalitetsmessige utviklingen av skolene, trivsel og læringsmiljø.
- La IKT være et sentralt virkemiddel for at skolene skal nå målene innenfor undervisning/læring.
- Avdekke behov og gi tidlig hjelp til barn og familier som har ekstra behov for det.
- Søke tverrfaglig samarbeid for å avdekke behov/muligheter for barn med funksjonshemming.
- Videreutvikle elev- og foreldremedvirkningen.
- Søke å styrke bemanningen i grunnskolen.
- Utforme skolebygningene tidsmessig og framtidsrettet for skiftende arbeids- og organiseringsformer.

4.4.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.4.2.1 Personalressurser (årsverk)

30 Undervisning	31.12.2015	Budsjett 2016	Forslag 2017	Forslag 2018	Forslag 2019	Forslag 2020
300 Brøttum ungdomsskole	19,19	20,63	18,33	16,33	16,33	16,33
301 Moelv ungdomsskole	29,61	27,00	27,35	27,35	27,35	27,35
302 Nes ungdomsskole	20,37	19,53	16,76	16,76	16,76	16,76
303 Brumunddal ungdomsskole	49,00	45,89	44,09	44,09	44,09	44,09
304 Furnes ungdomsskole	46,11	46,20	42,65	42,65	42,65	42,65
310 Brøttum skole	19,39	18,65	20,32	20,32	20,32	20,32
312 Messenlia og Lismarka skoler	18,47	16,92	18,95	18,95	18,95	18,95
313 Fagernes og Åsen skoler	17,74	17,94	18,71	18,71	18,71	18,71
314 Kilde og Fossen skole	47,30	46,11	47,66	47,66	47,66	47,66
315 Skarpsno skole	14,19	14,89	15,82	15,82	15,82	15,82
316 Gaupen skole	14,91	15,48	17,14	17,14	17,14	17,14
319 Kirkekreten skole	18,26	18,96	21,78	21,78	21,78	21,78
321 Hempa skole	18,71	20,32	21,05	21,05	21,05	21,05
322 Fagerlund skole	72,62	74,18	78,05	78,05	78,05	78,05
323 Mørkved skole	38,66	40,98	43,30	43,30	43,30	43,30
324 Kirkenær skole	24,40	25,42	26,09	26,09	26,09	26,09
325 Kylstad skole	19,03	19,48	18,62	18,62	18,62	18,62
326 Stavsberg skole	17,69	19,39	20,65	20,65	20,65	20,65
327 Nes barneskole	35,80	37,35	39,34	39,34	39,34	39,34
342 Voksenpedagogisk senter	18,25	18,25	31,47	31,47	31,47	31,47
343 PPT	19,80	19,80	19,80	19,80	19,80	19,80
399 Ufordelt ramme undervisning	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Sum årsverk VO 30	580,00	583,87	608,43	606,43	606,43	606,43

Budsjettforslaget for 2017 bygger på timetildeling til skolene pr. 1.8.2016 for skoleåret 2016/2017, samt merkantil bemanning og bemanning i skolefritidsordningen.

Antall årsverk øker vesentlig fra budsjett 2016. Til sammen er det innarbeidet en stillingsøkning på 24,5 årsverk. Det er i hovedsak fem årsaker til denne utviklingen.

Kommunestyret behandlet 1. tertialrapport 2016 i k.sak 68/2016. Her ble det vedtatt opprettet 6 nye stillinger på Voksenpedagogisk senter, samt overført 2 stillinger fra Sosiale tjenester. Stillingsøkningene ble vedtatt som en følge av økt bosetting av flyktninger og økt antall enslige mindreårige asylsøkere med tilhold i kommunen. I tillegg er det innarbeidet en ytterligere økning på 5,22 årsverk i budsjettet for 2017 for å håndtere introduksjonsordningen for bosatte flyktninger.

Det ble i den samme saken opprettet 1,1 årsverk pedagog med tegnspråkkompetanse under VO 20 barnehage. Organisasjonsmessig er det mer hensiktsmessig at denne ressursen tilhører Kilde skole. Fra budsjett 2017 overføres ressursen fra VO 20 barnehage til VO 30 undervisning.

Fra skoleåret 2016/2017 mottar Ringsaker kommune et nytt statlig tilskudd til økt lærertetthet på 1.-4. trinn. Dette har gitt en økning på 7 årsverk.

Fra skoleåret 2016/2017 har styrkingstiltak innen SFO hatt en økning på om lag 2 årsverk.

Det opprettes 1 årsverk som sosiallærer på Fagerlund skole fra 1.1.2017 som følge av økningen i antall tospråklige elever ved skolen

Brøttum ungdomsskole har 2 ekstra årsverk til og med skoleåret 2016/2017 i forbindelse med tilskuddsordningen til økt lærertetthet på ungdomstrinnet. Fra høsten 2017 fases disse ut.

Ressurser som er budsjettert som reserve på budsjettansvar 399 ufordelt undervisning er ikke tatt med i tabellen, men kan ved fordeling i løpet av året bli omgjort til årsverk. Skolelederen har anledning til å

veksle lærertimer (60 min.) om til assistenttimer med en faktor på 3,33. Dette skal skje marginalt og i tett samarbeid med hovedtillitsvalgte.

Tabell 4.4.2.2 Netto driftsbudsjett pr. resultatenhhet (kr 1.000)

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Forslag 2017	Forslag 2018	Forslag 2019	Forslag 2020
300 Brøttum ungdomsskole	13 681	13 868	12 312	11 688	11 688	11 688
301 Moelv ungdomsskole	19 604	18 446	18 768	18 768	18 768	18 768
302 Nes ungdomsskole	14 095	13 308	12 257	12 257	12 257	12 257
303 Brumunddal ungdomsskole	33 086	31 499	31 174	31 132	31 132	31 132
304 Furnes ungdomsskole	31 148	30 404	29 212	29 212	29 212	29 212
310 Brøttum skole	11 352	11 064	12 443	12 443	12 443	12 443
312 Messenlia og Lismarka skole	11 273	10 545	11 694	11 694	11 694	11 694
313 Fagernes og Åsen skole	15 560	10 715	11 456	11 456	11 456	11 456
314 Kilde og Fossen skole	27 420	26 331	28 635	28 635	28 635	28 635
315 Skarpsno skole	8 903	8 770	9 605	9 567	9 567	9 567
316 Gaupen	10 141	10 104	11 208	11 208	11 208	11 208
319 Kirkekretsen skole	10 614	10 932	12 893	12 893	12 893	12 893
321 Hempa skole	12 773	12 551	12 760	12 760	12 760	12 760
322 Fagerlund skole	44 058	44 986	49 015	48 935	48 935	48 935
323 Mørkved skole	26 389	26 939	27 578	27 540	27 540	27 540
324 Kirkenær skole	14 402	14 638	15 602	15 602	15 602	15 602
325 Kilstad skole	11 152	11 398	11 339	11 339	11 339	11 339
326 Stavsberg skole	10 915	11 362	12 306	12 268	12 268	12 268
327 Nes barneskole	22 624	22 633	24 081	24 081	24 081	24 081
328 Moelv skole	0	0	56	135	135	135
342 Voksenpedagogisk senter	6 743	6 684	12 654	12 654	12 654	12 654
343 PPT	12 374	12 611	13 456	13 456	13 456	13 456
399 Undervisning – ikke fordelt	15 240	24 753	23 447	25 425	41 408	41 207
Sum netto driftsutgifter VO 30	383 547	384 541	403 951	405 148	421 131	420 930

Moelv skole vil fra skoleåret 2017/2018 ha status som forsterket skole, jf. vedtak i k.sak 9/2009. I budsjettet fra 2017 er det innarbeidet ekstra driftsmidler til den nye skolen som følge av dette. Detaljer rundt budsjettering av lønn og andre driftsposter på Moelv skole vil en ta stilling til gjennom timetildelingen for skoleåret 2017/2018.

Tabell 4.4.2.3 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Forslag 2017	Forslag 2018	Forslag 2019	Forslag 2020
Driftsutgifter	471 935	440 683	465 424	465 853	481 836	481 635
Driftsinntekter	88 390	56 142	61 473	60 705	60 705	60 705
Netto driftsutgifter	383 547	384 541	403 951	405 148	421 131	420 930
Investeringsutgifter	109 229	185 100	231 632	206 500	123 550	200 440
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	109 229	185 100	231 632	206 500	123 550	200 440

4.4.3 Behovsvurderinger

Strategi for økt læringsutbytte

Gjennom kartlegging og nasjonale prøver følges elevenes læring tett av lærere, skoleledere og skoleeier. Læringstrykket er høyt, med særlig vekt på norsk, engelsk og matematikk. Strategiene og metodene som tas i bruk er forankret i pedagogisk forskning samt erfaringer fra endrings- og utviklingsarbeid nasjonalt og internasjonalt. Med tidlig innsats og tett oppfølging legges grunnlaget for at den enkelte elev skal fullføre og bestå videregående opplæring som grunnlag for videre studier eller arbeidsliv.

Undervisningens kvalitet er en vesentlig faktor for elevenes læring. Tiltakene i satsingen for økt læringsutbytte griper direkte inn i lærerens undervisningspraksis og skal ha effekt på elevens læringsarbeid. Lærerne som er en del av et profesjonsfelleskap, skal sette seg faglige mål, dele kunnskap og gi hverandre konstruktive tilbakemeldinger. For å lykkes med dette må skolelederne lede og delta i lærernes læringsprosess. Dette stiller høye krav til skolelederne om å utvikle sine skoler til å bli profesjonelle læringsfelleskap. Skolelederne bidrar til utvikling av lærerens undervisning gjennom å etablere mål og forventninger, bruke ressursene strategisk, planlegge, koordinere og evaluere undervisning og læreplan, lede og delta i lærernes læringsprosesser samt sikre et systematisk og støttende læringsmiljø. Det gjennomføres fagdager, ledersamlinger og felles planleggingsdager for å gi skoleledere støtte og kompetanse i ledelse av læringsarbeidet ved skolen.

Resultatene følges opp gjennom fagdager for VO 30 undervisning, kretsvis rektormøter og årlige dialogmøter med den enkelte skole. I disse møtene samordnes strategier og tiltak for økt læringsutbytte, tilpasset opplæring og psykososialt skolemiljø. Etter dialogmøtene utarbeides en avtale om oppfølging basert på den enkelte skoles særskilte behov og utfordringer. Arbeidet er strukturert i et årshjul.

Rådmannen legger i mars/april hvert år fram en tilstandsrapport om grunnskolen for kommunestyret. Her omtales læringsresultater, læringsmiljø og frafall i videregående opplæring. I tillegg omtales antall elever, voksentetthet og omfanget av spesialundervisning.

Utvidelse av timetallet i Ringsakerskolen

Rådmannen har gjennom strategi for økt læringsutbytte over tid økt timetallet i basisfagene norsk, matematikk og engelsk. Med vedtak i k.sak 140/2008 ble det vedtatt en utvidelse på 0,5 timer i matematikk pr. uke pr. trinn på 1.-4. trinn og 0,25 timer i engelsk på 5.-7. trinn pr. uke.

På grunn av et relativt lavt minstetimetall nasjonalt i matematikk og engelsk på 1.-4. trinn ble det videre vedtatt en timeutvidelse med en time pr. uke pr. trinn i hvert av fagene fra høsten 2015, jf. k.sak 82/2014. Med disse tiltakene er det lagt til rette for økt faglig kompetanse gjennom tidlig innsats, og en bedre faglig dybdeforståelse relatert til kompetansemålene i læreplanen. Elevene i Ringsaker har etter disse tiltakene flere årstimer enn det nasjonale snittet samlet for 1.-10. trinn. Gjennomførte lokale timeutvidelser utgjør til sammen 389,5 årstimer.

Økt timetall i matematikk 5.-7. trinn

Rådmannen ser behov for å ytterligere styrke innsatsen i matematikk. Det legges opp til en timeutvidelse på to uketimer på 5.-7.trinn fra skoleåret 2017/2018, det vil si 40 minutter per uke per trinn. Tiltaket har en utgiftsramme på 1,030 mill. kroner i 2017 og 2,3 mill. kroner fra 2018. Dette vil kunne gi elevene mulighet til bedre dybdeforståelse og økt faglig utbytte. Samtidig gjennomføres en evaluering av matematikkundervisningen, jf. k.sak 41/2016 *Tilstandsrapport for grunnskolen 2015*. Med denne siste satsingen får elevene i Ringsakerskolen ytterligere 76 årstimer. Fra høsten 2017 har elevene i Ringsaker dermed til sammen 465,5 årstimer ut over minstetimetallet for grunnskolen, eller sagt på en annen måte; 12,25 uketimer som fordeles på 1.-7. trinn.

Samlet sett med den nasjonale timetallsutvidelsen i naturfag, som kom høsten 2016, innebærer det at skoledagen økes med en time pr. uke på hvert av trinnene på 5.-7. trinn fra høsten 2017.

Kartlegging av elevenes grunnleggende ferdigheter og kompetanse

På 1.-3. trinn gjennomføres nasjonale kartleggingsprøver i lesing og regning for å fange opp elever som trenger ekstra oppfølging. Det gjennomføres også nasjonal kartlegging i engelsk på 3. trinn og i digitale ferdigheter på 4. trinn. I tillegg benyttes det annet kartleggingsmaterieell i norsk, matematikk og engelsk på trinn som ikke har nasjonale prøver. Gjennom hele skoleløpet kartlegges elevene med dynamiske verktøy i henholdsvis lesing og regning.

Nasjonale prøver gjennomføres i lesing, regning og engelsk på 5. og 8. trinn og lesing og regning på

9. trinn. Det er utviklet analyseverktøy som gjør det mulig for skolene å se hvordan de enkelte oppgavene er løst på elevnivå. En kan følge utviklingen til elevene over tid. Skolene utnytter analyseverktøyene for å skaffe seg et best mulig grunnlag for raske og relevante tiltak.

Registreringsverktøyet VOKAL er sentralt i arbeidet med kartlegging, og brukes systematisk på alle nivåer i skoleorganisasjonen. I VOKAL kan resultater leses på individ-, klasse- og skolenivå. I dialogen mellom skoleeier og skoleledere benyttes analyse- og prosessverktøyet PULS for å strukturere relevant styringsinformasjon og anvende denne som grunnlag i aktuelle prosesser. PULS henter informasjon fra VOKAL og alle offentlige registre og databaser som er relevante for skolen.

Basisfagene norsk, engelsk og matematikk

Program for systematisk lese- og skriveopplæring på 1.-4. trinn videreføres og videreutvikles. Elever på 2. trinn som strever med å knekke lesekode får intensiv undervisning flere ganger pr. uke over en periode på 18-20 uker i 20-30 minutter hver økt. Ordningen omtales som *Ny Start*.

Styrking av skolebibliotekene er en del av den helhetlige satsingen på lese- og skriveopplæringen, og den årlige bevilgningen på kr 300.000 til skolebibliotek opprettholdes.

Program for systematisk regneopplæring på 1.-4. trinn videreføres og revideres skoleåret 2016/2017. Det arbeides med å utprøve et program for *Ny Start* i matematikk på en av barneskolene i kommunen. Etter utprøving vil dette programmet presenteres og tas i bruk ved flere barneskoler.

Fagerlund, Fagernes, Fossen, Hempa, Kilde, Skarpsno og Åsen skoler mottar veiledning for å øke kvaliteten i engelskundervisningen. Ordningen videreføres med veiledning til de skolene der en ut fra en samlet vurdering ser det er behov for å sette inn ekstra tiltak for å øke elevenes læringsutbytte i engelsk.

Tidlig innsats

I statsbudsjettet for 2017 varsler regjeringen et lovforslag om tidlig innsats. Hensikten er å gi faglig svake elever et tilbud om intensivopplæring, tidsavgrenset og i smågrupper, som ikke forutsetter sakkyndig vurdering og omfattende saksbehandling.

Gjennom statsbudsjettet legges det opp til en årlig økning på 150 mill. kroner for å styrke arbeidet med tidlig innsats i grunnskolen. Ringsaker andel av dette utgjør kr 944.000. Kommunen har etablert ordninger, særlig for 1.-4. trinn, der elevers faglige utfordringer identifiseres og følges opp raskt innenfor ordinær undervisning. Eksempler på slike ordninger er *Ny Start* på 2. trinn og ulike lesekurs.

Økt lærertetthet 1.-4. trinn

Fra skoleåret 2016/2017 ble et prosjekt for tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsett fra 1.-4. trinn gjort om fra en forsøksordning for 100 kommuner til å gjelde alle kommuner. På bakgrunn av den økte bevilgningen i statsbudsjettet er det lagt opp til at skolene får en fast økning i timetildelingen tilsvarende 7 årsverk for å følge opp intensjonen med ordningen. Tiltaket har en utgiftsramme på 4,423 mill. kroner. Økt lærertetthet gir skolene mulighet til å sette inn flere tiltak tidlig, slik at flere elever fullfører grunnskolen uten avvik fra kompetansemålene.

Økt lærertetthet i ungdomsskolen

I Statsbudsjettet for 2013 ble det vedtatt et fireårig forsøk med økt lærertetthet på ungdomstrinnet for skoler som i skoleåret 2011/2012 hadde en gjennomsnittlig gruppestørrelse på over 20 elever i ordinær undervisning, og grunnskolepoeng under snittet for landet. Brøttum ungdomsskole er omfattet av ordningen og ble tildelt 2 ekstra årsverk for perioden 2013-2017. Ordningen er videreført hvert år etter årlig søknad i hele perioden, men opphører etter skoleåret 2016/2017. Det er tatt høyde for utfasing av prosjektet i budsjettet.

Lærende nettverk

I Ringsaker skal lærernes profesjonelle utvikling styrkes ved at de deltar i lærende fellesskap på egen skole og i lærende nettverk med lærere fra andre skoler.

Nettverk matematikk 5.-7. trinn er etablert for å øke didaktisk og teoretisk kompetanse hos matematikklærerne. Kompetanseutviklingen skal bidra til å gi elevene gode grunnleggende ferdigheter i matematikk og nå kompetansemålene i faget. En matematikklærer leder nettverket og bidrar med kunnskap om effektive undervisningsmetoder og opplegg basert på teori og empirisk forskning. Det arrangeres fire nettverkssamlinger i løpet av skoleåret 2016/2017.

Nettverk engelsk 1.-4. trinn er etablert for å gi mer effektiv undervisning i engelskfaget med hovedvekt på lesing, og for å øke samarbeidet mellom engelsklærerne. Lokal ressurslærer leder nettverksarbeidet. Kjennetegn på god praksis identifiseres og deles som felles standarder internt og mellom skolene. Samtidig presenteres ulike undervisningsmetoder for andrespråksdidaktikk. Det arrangeres fire nettverkssamlinger i løpet av skoleåret 2016/2017.

Evnerike elever

Regjeringen legger opp til en langsiktig og helhetlig satsing på elever med stort læringspotensial. Derfor ble Jøsendalutvalget nedsatt i september 2015. I NOU 2016:14 *Mer å hente – bedre læring for elever med stort læringspotensial* presenterte utvalget sitt arbeid.

Evnerike barn og unge har ofte et uvanlig høyt intellektuelt nivå og tilsvarende læringspotensial. De er ofte kreative med sterk motivasjon og utpreget fokus og utholdenhet. Skoleeier og skolene samarbeider for å fange opp disse elevene og gi dem en undervisning på det faglige nivå de befinner seg.

Kultur for læring

Satsingen har som hovedmål at barn og unge i Hedmark skal vokse opp i en kultur for læring som motiverer til utdanning og deltagelse i samfunns- og arbeidsliv. Fylkesmannen og kommunene i Hedmark har utviklet en samordnet arbeidsform som skal bygge opp under dette.

Det er etablert et forsknings- og utviklingsprosjekt for perioden 2016-2020 der Ringsaker kommune deltar sammen med alle andre kommuner i Hedmark, jf. k.sak 41/2016 *Tilstandsrapport for grunnskolen 2015*. Det overordnede målet med prosjektet er at det skal utvikles kunnskap om hvordan lærere, skoleledere og skoleeiere sammen kan forbedre elevenes faglige og sosiale læring.

Før prosjektets oppstart er det gjennomført en grundig kartlegging blant elever, foresatte, lærere og skoleledere. Dataene fra kartleggingen vil bli analysert ved hver skole og danner grunnlaget for hvilke områder skolen skal arbeide med fra høsten 2017. Kartleggingen gjentas i 2018 og 2020, og gir dermed skolene mulighet til å se forbedringer og definere eventuelle nye områder. Det legges opp til at skolene skal få faglig bistand fra ulike kompetansemiljøer. Fylkesmannen skal lede prosjektet i samarbeid med Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) ved Høgskolen i Hedmark. Forskningsrådet har tildelt 6 mill. kroner til dette arbeidet.

Økt timetall i norsk 2

Tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) viser at det pr. 1.10.2016 er 267 flerspråklige elever i grunnskolen i Ringsaker. Disse elevene representerer 31 språk. Opplæringsloven gir disse elevene rettigheter til særskilt norskundervisning ut fra kartlegginger for å opparbeide seg tilstrekkelige norskkunnskaper til å følge ordinær undervisning. Økt tilflytting gjennom innvandring og bosetting av flyktninger, medfører større behov for særskilt språkopplæring på alle nivå i grunnskolen. Det er innarbeidet en fast styrking av budsjettet med 1,76 mill. kroner for å ivareta økningen i dette elevtallet.

Opplæringslovens bestemmelser om grunnskoleopplæring for voksne gir rettigheter til særskilt språkopplæring for flerspråklige elever. For personer bosatt i asylmottak som får opplæring etter disse bestemmelsene, gis det statlig refusjon i forhold til antallet som mottar slik undervisning. Etter et høyt

antall deltakere vinteren 2016, er dette tilbudet redusert i takt med nedgang i antall beboere på mottakene.

Ungdomstrinn i utvikling - skolebasert kompetanseutvikling for ungdomstrinnet

Ungdomstrinn i utvikling er et statlig kompetansehevingsprogram for ungdomstrinnet i perioden 2013-2017. Målet er at alle elever skal inkluderes og oppleve mestring, beherske grunnleggende ferdigheter samt fullføre og bestå videregående opplæring.

Alle ungdomsskolene i kommunen deltar i denne satsingen. Programmet omhandler klasseledelse, regning, lesing og skriving, der organisasjonslæring og vurdering for læring er gjennomgående temaer. Ledere og lærere deltar i utviklingsprosesser og er med på å utvikle skolens samlede kunnskaper, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid. Skolene arbeider vekselvis under veiledning av lokale ressurslærere og eksternt kompetansemiljø, samt på egenhånd med faglige program utarbeidet av Utdanningsdirektoratet.

Skoleeier og skolelederne ved ungdomstrinnet i Ringsaker har sammen med ledelsen av Ringsaker videregående skole satt seg som mål å bygge en kultur for faglig og pedagogisk samarbeid mellom de to utdanningsnivåene, identifisere konkrete samarbeidsområder og arrangere felles planleggingsdag. Den første felles planleggingsdagen ble holdt i januar 2016, og en tilsvarende dag holdes i januar 2017. Det er et felles mål å gjøre undervisningen mer praktisk, relevant og motiverende, samt utvikle en vurderingspraksis som i større grad bidrar til læring. Dette er målsettinger som begge skoleslagene arbeider med og har erfaringer fra. Samarbeidet knyttes opp til allerede eksisterende satsinger som *Ungdomstrinn i utvikling* og *FYR (Fellesfag, Yrkesretting og Relevans)*.

Vurdering for læring

En vurderingspraksis som innebærer at elevene vet hva de skal lære, hva som forventes av dem, at de får tilbakemeldinger om veien videre og at de vurderer seg selv og hverandre, kalles *vurdering for læring*. Arbeidet for en slik praksis har vært et satsingsområde i Ringsaker siden 2010 og ledes av skoleeier. Alle barneskolene har en egen ressursgruppe som sammen med rektor leder arbeidet på skolen, og det arrangeres nettverkssamlinger for ressursgruppene. Det utarbeides oppgaver som lærerne skal utføre i periodene mellom samlingene. Arbeidet i nettverket vil framover også knyttes til bruk av IKT og utvikling av digitale ferdigheter.

Digital kompetanse og digitale ferdigheter

Digitalisering innebærer blant annet å forbedre manuelle arbeidsprosesser gjennom bruk av digitale verktøy og IKT. Digitale løsninger blir raskt den vanligste samhandlings- og kommunikasjonsform i arbeidslivet, og digital kompetanse helt fra grunnopplæringen skal sikre deltakelse og tillit til digitale løsninger. Dagens elever skal om noen år videreutvikle et samfunn hvor teknologien i større og større grad brukes til å løse utfordringer og de skal leve, delta og mestre et samfunn som gjennomføres av digital teknologi.

Digitale ferdigheter er i dag integrert i alle fag og er en av fem grunnleggende ferdigheter. I Rammeverk for grunnleggende ferdigheter defineres digitale ferdigheter som å *tilegne og behandle, produsere og bearbeide, kommunisere* samt å *utøve digital dømmekraft*. I dette handler det mer om å forstå og utvikle IKT-ferdigheter som fremmer problemløsning enn å konsumere og anvende ferdige IKT-løsninger.

Digitale tjenester og løsninger er en del av både lærernes og elevenes hverdag. Flere skoler har tatt i bruk læreverker i digitale utgaver for PC og nettbrett. Forlag og andre leverandører leverer ulike digitale tjenester som fører til at det digitale bidraget i klasserommet blir større. Ringsaker er FEIDE-godkjent, hvilket er en forutsetning for å få god og sikker tilgang til digitale læremidler og ressurser. Melding om fravær gjennom SMS-kommunikasjon eller digital meldingsbok benyttes av flere skoler. Her vil rådmannen ta et initiativ til å samordne bruken av en slik tjeneste.

Skytjenesten Office 365 er gradvis innført i skolen. I løpet av skoleåret 2016/2017 vil alle lærere og elever i Ringsaker gjennom tjenesten ha tilgang til en rekke verktøy som fremmer samhandling, deling og kommunikasjon. Dette er viktige elementer for elevene i arbeidet med å nå læreplanmålene. Det settes i verk tiltak for å sikre at både skoleledere og lærere får nødvendig grunnopplæring for å kunne utvikle god kompetanse på tjenesten. Gjennom nettverksarbeid vil det bli lagt opp til erfaringsdeling, kunnskapsdeling og kompetanseheving. Rådmannen vil utarbeide en opptrappingsstrategi for digital kompetanseheving i skolen. I Ringsaker er den digitale kartleggingsprøven på 4. trinn obligatorisk, og i arbeidet med digitale ferdigheter og IKT-relaterte kompetansemål er IKT-plan.no tatt i bruk som en ressurs for lærerne.

Det vil være behov for å vurdere om læremidler og utstyr på skolene er godt nok tilpasset en digital hverdag. Innkjøp av relevante læremidler og utstyr har betydning for utviklingen av de digitale ferdighetene. I planperioden er det satt av 1 mill. kroner pr. år til investeringer i digitalt utstyr og opprusting av infrastrukturen på skolene. Rådmannen vil starte et arbeid med å fastsette en standard for digitalt utstyr ved skolene.

Psykisk helse i skolen

Arbeidet for å styrke barn og unges psykiske helse har høy prioritet. Skolene og barnehagene er viktige arenaer i denne sammenhengen. I arbeidet med elevenes psykiske helse bidrar *Psykologisk førstehjelp* til å utvikle elevenes og de voksnes psykologiske kunnskap, mentale og sosiale ferdigheter og mestringsstrategier. Lærere har fått styrket sin kompetanse gjennom opplæring i programmet *Psykologisk førstehjelp – et selvhjelpsmateriale til bruk i undervisning og i samtaler med elever*. Fra skoleåret 2016/2017 får elevene på 2., 5., og 8. trinn undervisning i *Psykologisk førstehjelp*. For elevene på 1. trinn benyttes materialet *Grønne tanker – glade barn*, som er det samme som brukes i barnehagen. Satsingen skjer i nært samarbeid med Familiens hus/PP-tjenesten som bistår skolene med veiledning.

Et godt og inkluderende læringsmiljø

Med begrepet læringsmiljø forstås de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene på skolen som har betydning for læring, helse og trivsel. Et godt og inkluderende læringsmiljø skaper trygghet og er grunnleggende for elevenes læring. Lærerne har ansvaret for å bygge et positivt læringsmiljø og utvikle gode relasjoner i klassen. Samtidig må skoleeier og skoleledelse ha gode systemer som sikrer at det jevnlig skjer en vurdering av elevenes læringsmiljø både på klasse- og skolenivå. Skolene er lovpålagt å sikre et godt og inkluderende læringsmiljø. Alle grunnskolene i kommunen har utarbeidet egne planer for dette arbeidet, og *Årshjul for oppfølging av psykososialt skolemiljø* med tilhørende tiltak er et virkemiddel for å ivareta og sikre elevenes rettigheter.

Arbeidet for å sikre et godt og inkluderende læringsmiljø i grunnskolen må til enhver tid ha høy prioritet. Det rapporteres derfor på dette arbeidet gjennom årlig tilstandsrapport for grunnskolen som legges fram for kommunestyret. På bakgrunn av NOU 2015:2 *Å høre til – virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*, er det varslet endringer i opplæringsloven med forskrifter som vil bli fulgt opp gjennom ajourføring av årshjulet lokalt og i ledelsesdialogen med skolene.

Leksehjelp

Opplæringsloven § 13-7a fastslår at kommunen skal gi et tilbud om frivillig leksehjelp i grunnskolen. Tilbudet kan gis til elever på 1.-10. trinn. Hver elev skal få tilbud om 304 årstimer frivillig leksehjelp i løpet av grunnskolen. For å sikre et enhetlig tilbud får alle elever i Ringsaker kommune tilbud om gratis leksehjelp to timer hver uke på 5., 6., og 7. trinn (228 årstimer). På ungdomstrinnet gis det to timer til sammen hver uke fordelt på 8.-10. trinn (76 årstimer). Ungdomsskolene bestemmer selv på hvilke(t) trinn leksehjelpen legges.

Formålet med leksehjelpen er å gi elevene støtte i læringsarbeidet, mestringsfølelse, gode rammer for selvstendig arbeid samt bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Ordningen regnes ikke som en del av opplæringen, men skal ses i sammenheng med denne. Leksehjelpen gis ved bruk av barneveileder eller lærer.

Opplæringstiltak for lærere og skoleledere

Regjeringens strategi *Lærerloftet – på lag for kunnskapsskolen* presenterer økte krav om relevant kompetanse i undervisningsfag for alle lærere i grunnskolen. Strategien har også bidratt til at flere lærere kan delta i den statlige delfinansierte videreutdanningen for lærere.

Strategiplan for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2016-2019 i Ringsaker kommune, jf. k.sak 42/2016, prioriterer deltakelse i den statlige ordningen for videreutdanning for lærere. Inneværende skoleår deltar 34 lærere i denne ordningen med videreutdanning i matematikk, naturfag, engelsk, norsk, tysk, fransk og praktisk pedagogisk utdanning (PPU). I tillegg deltar to skoleledere på rektorskolen.

Strategiplanen prioriterer også etterutdanning knyttet til kartleggingsarbeid, *vurdering for læring* samt kompetanseheving i lesing, skriving, regning, engelsk og digitale ferdigheter.

Den statlige satsingen på kompetanseheving for lærere og skoleledere videreføres. Kommunens egenandel med kr 800.000 til opplæringstiltak for lærere og kr 100.000 til skoleledere er videreført i budsjettet.

Veiledning av nyutdannede lærere og nye skoleledere

Veiledning av nyutdannede lærere og nye skoleledere er et ledd i å rekruttere og beholde dyktige medarbeidere. Fra og med skoleåret 2015/2016 er veiledningsordningen blitt en del av de nyutdannedes arbeidstidsavtale. Dette innebærer seks gruppebaserte veiledninger i løpet av skoleåret. Veiledningen er organisert gjennom et veilederkorps bestående av tre formelt utdannede veiledere med bred erfaring og lærerkompetanse fra Ringsakerskolen. Individuell veiledning gis etter avtale mellom veileder og den nyutdannede.

Lærerspesialister

Regjeringen har igangsatt en pilotering som skal gi grunnlag for å utvikle nye karriereveier for lærere som ønsker profesjonell videreutvikling uten å gå over i administrative stillinger. Formålet er at dyktige lærere skal kunne ha en faglig karrierevei, men samtidig ha undervisning som hovedoppgave. Dette er i tråd med regjeringens strategi *Lærerloftet – på lag for kunnskapsskolen*.

Piloteringen med lærerspesialister i grunnskole og videregående skole, med delfinansiering fra staten er ikke nye stillinger, men en ordning for lærere som ønsker å fungere som lærerspesialister. Kunnskapsdepartementet gir tilskudd på kr 24.000 pr. lærerspesialist, og piloteringen skal evalueres etter to år. I Prop. 1S (2016-2017) gir regjeringen signaler om at de vil forlenge og utvikle denne ordningen. Ringsaker kommune er med i piloteringen med fem skoler og seks lærerspesialister. Lærerspesialistene skal veilede og initiere faglig oppdatering på egen skole. I tillegg skal de bidra med å etablere lærende nettverk innen arbeidet med lese- og skriveopplæringen på 5.-10. trinn.

Ekstern skolevurdering

Skolen skal jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen av undervisningen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeier har ansvar for å sikre at vurderingen blir gjennomført etter forutsetningene, jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1.

Hamar, Løten, Stange og Ringsaker kommuner har etablert et regionalt nettverk i ekstern skolevurdering. Utdanningsdirektoratet har gitt kr 80.000 i bistand til opprettelsen av nettverket samt opplæring for de som skal vurdere skolene. Nettverket er satt sammen av skoleledere og lærere. Ringsaker har fem deltakere i nettverket, og disse fem skal vurdere skoler i Hamar, Løten og Stange. Gjennom ekstern skolevurdering får skolene og skoleeier bistand til å gjennomføre en utviklingsorientert prosess som skal bidra til å gi skolen en god vurdering og retning for det videre utviklingsarbeidet. I vurderingen involveres elever, foreldre, lærere og skoleledere. Skoleåret 2016/2017 deltar Fagernes skole, Furnes ungdomsskole, Lismarka skole, Brøttum barne- og ungdomsskole, Fagerlund skole og Kirkenær skole. Høsten 2017 deltar Kylvstad skole, Mørkved skole

og Messenlia skole. Innen utgangen av 2017 vil alle skolene i kommunen ha vært igjennom en første runde med ekstern skolevurdering.

Egenandel på kr 100.000 til ekstern skolevurdering dekkes av budsjettet til *økt læringsutbytte*.

Internasjonalt arbeid

Deltakelse i EU-prosjekter og etterutdanning finansiert med EU-midler videreføres. Det legges til rette for at skolene kan søke om partnerskap gjennom Erasmus+ program. Kommunens egenandel i internasjonalt arbeid er budsjettet med kr 150.000.

Svømmeopplæring

Svømmeopplæringen foregår i dag i bassengene ved Furnes og Brumunddal ungdomsskoler. For elever som tidligere har hatt svømmeopplæring ved Nes ungdomsskole, Moelv ungdomsskole og Brøttum barne- og ungdomsskole er svømmeopplæringen ivaretatt ved omplassering til Furnes og Brumunddal ungdomsskoler, samt leie av basseng ved Ankerskogen og Jorekstad svømmeanlegg. I 2017 og 2018 er det hvert år budsjettet med 1,330 mill. kroner til ekstraavgifter for svømmeopplæring. Dette skal dekke økte utgifter til transport, leie av basseng og undervisningspersonale. Ordningen vil gjelde fram til nye basseng er klare i egen kommune. Det er lagt opp til at budsjettet trappes ned utover i planperioden.

Miljørettet helsevern

Åtte skoler er godkjent etter *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler*. Det er Brøttum barne- og ungdomsskole, Fagerlund skole, Fossen skole, Hempa skole, Kirkenær skole, Stavsberg skole og Moelv ungdomsskole. Arbeidet med å få godkjent flere skoler pågår i dialog med samfunnsmedisinsk enhet for Hamar-regionen.

Leirskoletilbud

Opphold egne elever

I leirskolebudsjettet for 2017 er det forutsatt at inntil 415 elever fra barneskolene i kommunen reiser på leirskole. Faktisk elevtall varierer noe fra år til år. Erfaringstall for de siste årene indikerer at antallet som er forutsatt i budsjettet er tilstrekkelig. Til sammen er det ført opp 1,125 mill. kroner som skal dekke reise- og oppholdsutgifter til elevene. Det er forutsatt en sats pr. elev på kr 2.710. Bakgrunnen for leirskolebudsjetteringen har vært gitt gjennom forutsetningene i f.sak 151/2007. I denne saken ble det vedtatt at leirskoleopphold for kommunens elever skal være fullfinansiert.

Mesnali leirskole

Opplæringsloven § 10-3 slår fast at nødvendig undervisningspersonell ved leirskoler med fast pedagogisk bemanning skal være ansatt i kommunen hvor leirskolen ligger. I budsjettet for 2015 ble det gjennomført en reduksjon fra 1,0 årsverk til 0,5 årsverk etter innspill fra leirskolen selv. Reduksjonen på et halvt årsverk ble erstattet med et driftstilskudd til leirskolen. Driftstilskuddet har gitt leirskolen en mer fleksibel ordning rundt bemanningen. Gjennomførte leirskoleopphold konsentrerer seg til noen hektiske uker på våren og høsten. Tilpasningen har gitt leirskolen større fleksibilitet til å bemanne ekstra i ukene det er aktivitet der. Ringsaker kommune oppfylder fortsatt kravet om nødvendig undervisningspersonell etter omlegging av ordningen.

Dekning av lønns- og driftsutgifter ved leirskolen er regulert gjennom avtalen kommunen har med Det Norske Misjonsselskap, som ble vedtatt i f.sak 137/2006. Med denne avtalen dekkes kommunens faktiske utgifter til leirskolen.

I budsjettet for Mesnali leirskole er det forutsatt 0,5 årsverk lærer, skolemateriell og driftstilskudd til leirskolen. Dette har en samlet utgift på kr 640.000. Utgiftene dekkes inn slik det er forutsatt i avtalen fra 2006, og fordeles på til sammen 28 elevgrupper i løpet av året. Dette gir en sats pr. ukesopphold på kr 22.860.

Utbygging og rehabilitering av skoler

Investeringer i skolen er en av hovedprioriteringene i forslaget til budsjett og økonomiplan. Det er klare føringer for prioritering av investeringer i skolebygg, jf. k.sak 43/2008, og bygging av skolene i pulje 1 har prioritet. Kommunestyret behandlet i k.sak 21/2014 vedlikeholdssituasjonen og rehabiliteringsbehovet ved kommunale skoler, svømmebasseng og barnehager.

Moelv skole

Rom- og funksjonsprogram for ny barneskole i Moelv ble vedtatt ved k.sak 84/2010. Forprosjektet til Moelv skole ble først vedtatt av kommunestyret den 21.5.2014 i k.sak 32/2014. Revidert kostnadsoverslag på 258,792 mill. kroner ble vedtatt i k.sak 93/2015. Kostnadsoverslaget økte blant annet som følge av arealtilpasninger og økt kvadratmeterpris sammenlignet med opprinnelig forprosjekt.

I budsjettforslaget til 2017 er det foretatt noen mindre justeringer, og det er ført opp 197,0 mill. kroner. Med denne bevilgningen er det til sammen ført opp 259,820 mill. kroner. Skolen hadde byggestart desember 2015. Det forventes at skolen ferdigstilles i løpet av høsten 2017.

Stavsberg skole

Kommunestyret behandlet i møte den 17.6.2015 i k.sak 44/2015 rom- og funksjonsprogram for Stavsberg skole. Fram til og med 2016 er det bevilget 9,760 mill. kroner. Dette gjelder i stor grad grunnverv av skoletomt og prosjekteringsutgifter i oppstartsfasen av planarbeidet. I økonomiplanperioden er det innarbeidet 273,240 mill. kroner til prosjektet. Dette gjør at det totalt er lagt til grunn en kostnadsramme på 283 mill. kroner. I dette kostnadsoverslaget er det også tatt hensyn til bygging av en liten flerbrukshall på skoleområdet.

Rådmannen ble gitt i oppdrag å igangsette anskaffelsen av ny barneskole på Stavsberg basert på forutsetningene i saksframstillingen. Anskaffelsen gjennomføres som totalentreprise med samspill. Egen sak om forprosjektet fremlegges basert på resultatet av samspillet. Målet er byggestart i 2018 og ferdigstillelse i 2020. Fremdrift avklares endelig i sak om forprosjekt.

Fossen, Kilde, Skarpsno skoler

Rådmannen ser behovet for en nærmere vurdering av kapasitetsutfordringer og ulike utbyggingsalternativer ved skolene i Moelv i årene framover. En vil derfor komme tilbake til spørsmålet om en samlet løsning for skolebygg i Moelv på et senere tidspunkt basert på en slik helhetsvurdering.

Svømmebasseng og flerbrukshall

I k.sak 64/2014 vedtok kommunestyret rom- og funksjonsprogram for nytt svømmebasseng i Moelv. Bygging av svømmebasseng, Moelvhallen og Moelv barneskole gjennomføres som et felles prosjekt med felles samspillsentreprenør. Opprinnelig var planene at det skulle bygges ny svømmehall, og at eksisterende flerbrukshall skulle rehabiliteres. Gjennom prosjektutviklingsfasen ble det avdekket at eksisterende hall trengte vesentlig større utbedringer enn først forutsatt. Det ble derfor vedtatt forprosjekt med plantegninger og kostnadsoverslag for ny Moelvhall med både svømmebasseng og flerbrukshall, jf. k.sak 78/2016. I denne saken ble det godkjent et kostnadsoverslag på 241,3 mill. kroner. Tidligere bevilgninger til nytt tak og rehabilitering av den gamle Moelvhallen på til sammen 9,0 mill. kroner overføres til det nye felles prosjektet. Prosjektet ventes ferdigstilt høsten 2018.

I k.sak 18/2015 vedtok kommunestyret struktur og drift for svømmebasseng i Brumunddal. Vedtaket innebærer at kommunen skal leie svømmehall fra en ekstern utbygger/driver fremfor å bygge og drifte i egen regi. Det ble utlyst en prekvalifisering av tilbydere i 2015. Bare en tilbyder meldte interesse. AB Invest AS ble kvalifisert, og fikk tilsendt konkurransegrunnlag for et offentlig privat samarbeid (OPS) om svømmehall i Brumunddal. OPS-prosjektet innebærer at kommunen betaler en kapitalleie og en driftsleie i 30 år. All risiko for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling i leieperioden påhviler utleier. Anskaffelsen følger prosedyren for kjøp etter forhandling, og det har gjennom høsten vært ført forhandlinger med AB Invest AS om OPS-prosjektet. Svømmehallen vil ligge i tilknytning til

Mjøstårnet. Med bakgrunn i endelig tilbud vil det bli lagt fram en egen sak i løpet av 2016. Planlagt ferdigstillelse er i løpet av 2018. I forslaget til økonomiplan er det fra 2019 innarbeidet 8,9 mill. kroner i årlig kapitalleie. I tillegg er det ført opp driftsleie, fordelt med 3,780 mill. kroner i forvaltning, drift og vedlikehold og 4,020 mill. kroner til renovering av de bygningsmessige delene av anlegget, utskifting av de tekniske delene samt videreutvikling av svømmeanlegget, til sammen 7,8 mill. kroner.

Det ble i k.sak 46/2015 vedtatt å bygge et nytt svømmebasseng på Brøttum barne- og ungdomsskole til erstatning for eksisterende svømmebasseng. Senere er rom- og funksjonsprogram behandlet i k.sak 77/2016. I denne saken ble det godkjent et kostnadsoverslag på 48,850 mill. kroner. Prosjektet er fullfinansiert i løpet av økonomiplanperioden. Det planlegges ferdigstillelse av svømmebassenget i 2020.

4.4.4 Resultatmål - styringskort

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål
Brukere		
Tjenester tilpasset brukernes behov		
Elevenes trivsel	Foreldreundersøkelsen	landsgj.
Kvalitet på tjenesten – Vurdering for læring	Foreldreundersøkelsen	landsgj.
Faglig utfordring	Elevundersøkelsen	landsgj.
Vurdering for læring	Elevundersøkelsen	landsgj.
Trivsel	Elevundersøkelsen	landsgj.
Standpunktkarakterer norsk hovedmål	Karakter	landsgj.
Standpunktkarakterer engelsk	Karakter	landsgj.
Standpunktkarakterer matematikk	Karakter	landsgj.
Avgangsprøve norsk hovedmål	Karakter norsk	landsgj.
Avgangsprøve engelsk	Karakter engelsk	landsgj.
Avgangsprøve matematikk	Karakter matematikk	landsgj.
Grunnskolepoeng	Gj.snitt karakter	landsgj.
Nasjonale prøver lesing 5, 8, 9 tr.	Nasjonale prøver	landsgj.
Nasjonale prøver regning 5, 8, 9 tr.	Nasjonale prøver	landsgj.
Nasjonale prøver engelsk 5,8 tr.	Nasjonale prøver	landsgj.
Dialog med brukerne		
Dialog og medvirkning – utviklingssamtalen	Foreldreundersøkelse	landsgj.
Medarbeidere		
Engasjement og kompetanse		
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Læring og fornyelse		
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Medarbeiderskap	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Organisasjon		
Arbeidsmiljø		
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	Ind.
Ledelse		
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0
Økonomi		
Økonomistyring		
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +

Tabell 4.4.4.1 Resultatmål for sykefravær

	Mål		Mål
300 Brøttum u-skole	6,0 %	319 Kirkekretsen skole	6,0 %
301 Moelv u-skole	6,0 %	321 Hempa skole	6,0 %
302 Nes u-skole	6,0 %	322 Fagerlund skole	6,0 %
303 Brumunddal u-skole	6,0 %	323 Mørkved skole	6,4 %
304 Furnes u-skole	6,0 %	324 Kirkenær skole	6,5 %
310 Brøttum b-skole	6,0 %	325 Kilstad skole	7,0 %
312 Messenlia og Lismarka sk.	6,0 %	326 Stavsberg skole	7,0 %
313 Fagernes og Åsen skole	7,0 %	327 Nes barneskole	6,0 %
314 Kilde og Fossen skole	6,0 %	342 Voksenpedagogisk senter	7,0 %
315 Skarpsno skole	6,0 %	343 PPT	6,5 %
316 Gaupen skole	5,5 %		

4.4.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Statlig satsing – økt lærertetthet 1.- 4. trinn

Fra skoleåret 2016/2017 ble et prosjekt for tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats fra 1.-4. trinn gjort om fra en forsøksordning for 100 kommuner til å gjelde alle kommunene. Skolene har fått en fast økning i timetildelingen tilsvarende 7 årsverk for å følge opp intensjonen med ordningen. Tiltaket har en utgiftsramme på 4,423 mill. kroner.

Tilskudd fra Utdanningsdirektoratet – økt lærertetthet

Økningen i timetildelingen tilsvarende 7 årsverk til økt lærertetthet 1.-4. trinn finansieres med et nytt statstilskudd. Det er budsjettet med et tilskudd på 4,423 mill. kroner for å finansiere økningen som er fordelt til skolene gjennom timetildelingen.

Bosetting av flyktninger – språkopplæring norsk 2

Det har de siste årene vært en stor økning i antall minoritetsspråklige elever i skolene i Ringsaker. Dette kommer som en følge av tilflytting og økt bosetting av flyktninger. Dette har medført at mange flere elever enn tidligere har rett til særskilt norskopplæring. Budsjettet er styrket med 1,76 mill. kroner for å ta høyde for denne utviklingen. Ressursene er fordelt til skolene gjennom timetildelingen for 2016/2017.

Økt timetall i matematikk 5.- 7. trinn (40 min. pr. trinn)

Det er innarbeidet 1,030 mill. kroner i budsjettet i 2017 for å øke timetallet i matematikk for 5.-7. trinn fra skoleåret 2017/2018. Det er lagt til grunn at hvert trinn skal ha en økning på 40 minutter matematikk. Tiltaket har en helårsvirkning på 2,3 mill. kroner fra 2018.

Tidlig innsats i grunnskolen

Det er innarbeidet en årlig økning på kr 944.000 for å styrke arbeidet med tidlig innsats i grunnskolen. Posten er foreløpig budsjettet på ansvar 399000 – ufordelt undervisning. Beløpet tilsvarer Ringsakers andel av økt rammetilskudd på 150 mill. kroner som følge av regjeringens satsing på tidlig innsats for å fange opp utfordringer hos elever som trenger tidsavgrensede tiltak. Budsjettet må ses i sammenheng med høring om nytt lovforslag om tidlig innsats, som sendes ut våren 2017.

322 Fagerlund skole

Opprettelse av 1 årsverk sosiallærer

Det opprettes 1 årsverk som sosiallærer ved Fagerlund skole fra 1.1.2017. Skolen har hatt en økning på 100 elever i løpet av de siste seks årene. Inneværende skoleår har Fagerlund 580 elever. På grunn av det store elevtallet og mange elever med minoritetsspråklig bakgrunn, har det over tid oppstått et behov for egen sosiallærer. Tiltaket finansieres med økt integreringstilskudd.

342 Voksenpedagogisk senter

Opprettelse av 2,6 årsverk lærerressurs i introprogrammet

Det opprettes 2,6 årsverk lærerstillinger for å undervise flyktninger på introprogrammet. Tiltaket er tilpasset dagens omfang på bosetting av flyktninger, og har en utgiftsramme på 1,82 mill. kroner. Tiltaket finansieres med økt integreringstilskudd.

Opprettelse av 2 årsverk programrådgivere

Det opprettes 2 nye årsverk programrådgivere for å følge opp økningen i antall bosatte flyktninger på introduksjonsordningen. Tiltaket har en utgiftsramme på 1,3 mill. kroner, og finansieres med økt integreringstilskudd.

Opprettelse av 0,5 årsverk rådgiver

Det opprettes 0,5 årsverk som rådgiver. Tiltaket har sammenheng med økt bosetting av flyktninger, og finansieres med økt integreringstilskudd. Stillingen brukes til kartlegging og veiledning i forbindelse med økt bosetting av flyktninger. Tiltaket har en utgiftsramme på kr 340.000.

Opprettelse av 0,12 årsverk kantinemedarbeider

Som en følge av opptrappingen i virksomheten til Voksenpedagogisk senter, og økningen i antall brukere av senteret, økes stillingsressursen til kantinebetjent med 0,12 årsverk. Tiltaket har en utgiftsramme på kr 60.000, og finansieres med økt integreringstilskudd.

Økt husleie til klasserom, arbeidsrom og tilleggsareal

Som følge av opptrappingen av aktiviteten til Voksenpedagogisk senter, har det vært nødvendig å inngå utvidede leieavtaler for tilleggsarealer. Dette gjelder både flere klasserom og arbeidsrom. Blant annet får asylanter grunnskoleundervisning i lokalene. Det er innarbeidet kr 227.000 til økte husleieutgifter. Tiltaket finansieres ved økt vertskommunetilskudd.

Kjøp av tjenester fra Providor

Som følge av at Voksenpedagogisk senter har fått overført ansvaret for hele introduksjonsordningen, er det behov for å kjøpe tjenester fra Providor for å tilby kurs i arbeidsliv og data. Dette er tema som inngår i introduksjonsprogrammet. Tiltaket har en utgiftsramme på kr 400.000, og finansieres ved bruk av integreringstilskudd.

Utgifter til kartlegging, tolk og oppfølging

Som følge av opptrappingen i bosetting av flyktninger og flere som er inne på introordningen, får Voksenpedagogisk senter en økning i utgifter til kartlegging og oppfølging av flyktninger. Det vil også påløpe større utgifter til tolk. Tiltaket er anslått til kr 500.000, og finansieres med økt bruk av integreringstilskudd.

4.4.6 Investeringstiltak

Moelv skole (prosjekt 60430)

Fram til og med 2016 er det bevilget 62,820 mill. kroner til ny skole i Moelv. I 2017 er det ført opp 197,0 mill. kroner. Til sammen er det ført opp 259,820 mill. kroner til ny skole i Moelv.

Stavsberg skole (prosjekt 60431)

I økonomiplanperioden for 2017-2020 er det ført opp henholdsvis 1 mill. kroner, 5 mill. kroner, 72 mill. kroner og 195,240 mill. kroner. Til sammen utgjør dette 273,240 mill. kroner gjennom hele planperioden. Tidligere er prosjektet belastet utgifter til grunnerv og saksomkostninger.

Mørkved skole (prosjekt 60432)

Fram til og med 2016 er det bevilget 180 mill. kroner til dette prosjektet. I 2017 er det ført opp 3,432 mill. kroner som restfinansiering i prosjektet. Samlet utgjør hele bevilgningen 183,432 mill. kroner.

Utbedring basseng Brøttum (prosjekt 60436)

Det er ført opp 41,350 mill. kroner til utbedring av bassenget på Brøttum i 2019. Fram til og med 2016 er det bevilget 7,5 mill. kroner til prosjektet. Dette gir en samlet bevilgning på 48,85 mill. kroner.

Moelvhallen (prosjekt 60441)

Kommunestyret vedtok i k.sak 78/2016 plantegninger og kostnadsoverslag for ny Moelvhall med svømmebasseng og flerbrukshall på 241,3 mill. kroner. Fram til og med 2016 er det bevilget 6 mill. kroner til prosjektet. Det er ført opp 25 mill. kroner, 196,3 mill. kroner og 5 mill. kroner over årene 2017-2019. I tillegg er det forutsatt at 9 mill. kroner tilføres fra prosjekt 61130 Nytt tak Moelvhallen og prosjekt 61133 Rehabilitering Moelvhallen.

Utbedring lekeapparater (prosjekt 60442)

Det er ført opp kr 200.000 hvert år i økonomiplanperioden til utbedring av lekeapparater. Bevilgningen skal brukes til å anskaffe godkjente lekeapparater ved skolene.

Opprusting miljørettet helsevern (prosjekt 60446)

Posten utgjør årlig 5 mill. kroner. Her belastes prosjekter som blir for omfattende til at den enkelte skole uten videre kan forventes å skulle dekke utgiften innen egen ramme. I tillegg er det gjennom de øvrige prosjektene innarbeidet midler til utbedring innenfor miljørettet helsevern. Posten disponeres i delegert økonomisak etter godkjenning av rådmannen med hensyn til hvilke enkeltprosjekter som skal belastes.